

Henryk Szelaǳ

Godność osoby ludzkiej

Godność osoby ludzkiej we współczesnym świecie jest zagrożona. Człowiek często jest narażony na działanie przemocy i zniewalany przez silniejszego. Na całym świecie widzimy wiele nieszczęść, konfliktów, walk na tle różnic natury politycznej, społecznej, gospodarczej czy też ideologicznej. Często pracownicy stają się niewolnikami swej pracy, a wielu znajduje się w warunkach niegodnych osoby ludzkiej.

Jako ludzie wierzący wiemy, że godność ludzka jest nienaruszalna. Pismo święte ukazuje, że człowiek został stworzony „na obraz Boga” i jest powołany do tego, by być panem stworzenia (Mdr 2,23; Syr 17,3-10). Każdemu człowiekowi przysługują te same podstawowe prawa bez względu na płeć, rasę, pozycję społeczną czy pochodzenie. Przed Bogiem wszyscy są równi, bowiem: „Nie ma już Żyda ani poganina, nie ma już niewolnika ani człowieka wolnego, nie ma już mężczyzny ani kobiety, wszyscy bowiem jesteście kimś jednym w Chrystusie Jezusie” (Ga 3,28). Natomiast Ewangelia jako Dobra Nowina, nie tylko objawia miłosierdzie i ponownie wynosi człowieka przywracając mu godność, ale także wzywa do rozwijania dzieła miłosierdzia i pogłębienia obecności stwórczej i zbawczej miłości Boga w naszym świecie. Człowiek stworzony przez Boga jest przedmiotem Jego wiernej miłości. Przejawem tej wielkiej miłości jest dzieło Odkupienia, dokonane przez Jezusa Chrystusa. Poprzez Mękę, Śmierć i Zmartwychwstanie Chrystusa, człowiek może uczestniczyć w życiu Bożym i dostąpić zbawienia. Prawdę tę przypomniał Jan Paweł II w adhortacji „Christifideles laici”: „Stworzony przez Boga na Jego obraz i podobieństwo, odkupiony drogocenną Krwią Chrystusa, człowiek został wezwany do tego, by być synem w Synu, żywą świątynią Ducha Świętego, i jest przeznaczony do życia wiecznego w uświęcającej komunii z Bogiem. Dlatego wszelki gwałt zadany osobistej godności istoty ludzkiej wzywa o pomstę przed obliczem Bożym i jest obrazą Stwórcy człowieka”

Godność człowieka rodzi się z miłości i przez miłość się realizuje. Wyrasta ona z miłości stwórczej Boga i zostaje objawiona w dziele Zbawienia. Poprzez dzieło zbawienia miłosierna miłość Boga uobecnia się w świecie ludzkim, w działalności Kościoła i w życiu poszczególnych ludzi. Naszą godność i naszą ludzką wartość dostrzegamy, przeżywamy i rozumiemy wtedy, kiedy dzięki miłości odnajdujemy ją w bliźnich. Osobista godność stanowi podstawę równości wszystkich ludzi. Wszyscy bowiem ludzie posiadają tę samą naturę. Wyklucza to jakąkolwiek dyskryminację.

Jak uczy Katechizm Kościoła Katolickiego, grzechem przeciwko godności człowieka i jego podstawowym prawom, jest sprowadzanie go do wartości użytkowej lub do źródła zysku. / Przykładem może być wyzysk i łamanie praw pracownika w dużych centrach handlowych /. Zachowania i czyny, które

sprzeciwiają się ludzkiej godności to także: kradzież, umyślne przetrzymywanie rzeczy pożyczonych lub znalezionych, oszustwo w handlu, niesprawiedliwe wynagrodzenie za pracę, podnoszenie cen, wykorzystując niewiedzę lub pilne potrzeby innych. Do takich zachowań i czynów zalicza się jeszcze przywłaszczenie sobie i wykorzystywanie dla prywatnych celów dóbr należących do społeczeństwa lub przedsiębiorstwa / korupcja /, złe wykonywanie pracy, oszustwa podatkowe, marnotrawstwo itp. Systematyczne łamanie prawa moralnego, nie szanowanie życia ludzkiego i jego godności, osłabia w człowieku zdolność odczuwania zbawczej obecności Boga.

Każdy człowiek, dzięki swej godności naturalnej i nadprzyrodzonej, staje się podmiotem uprawnień zwanych prawami osoby. Jednocześnie staje się odpowiedzialny za innych. Należy pamiętać, że godność nasza rodzi się przez cierpienie i miłość. Wyraża się przez wynikającą z miłości gotowość do ofiary, która dokumentuje tę naszą miłość ku Bogu i bliźniemu. Miłość ta przejawia się jako „mocna i trwała wola angażowania się na rzecz dobra wspólnego, czyli dobra wszystkich i każdego, wszyscy bowiem jesteśmy naprawdę odpowiedzialni za wszystkich” – jak mówi Jan Paweł II w Encyklice „Sollicitudo rei socialis”. Papież wzywa do stworzenia podstaw cywilizacji, w której godność osobowa byłaby najwyższą wartością doczesną, oraz podstawowym nakazem. Chodzi o to, aby budować taką społeczność ludzką, w której każdy człowiek będzie mógł żyć życiem w pełni ludzkim.

Również Katechizm Kościoła Katolickiego, charakteryzując rolę jednostki w życiu społecznym, wskazuje na odpowiedzialność i uczestnictwo w życiu społecznym jako zadanie o doniosłym znaczeniu. W wyżej cytowanej Encyklice Ojciec Święty dodaje, iż: „Z głębi niepokoju, lęku i zjawisk ucieczki, takich jak narkomania, typowych dla świata współczesnego, z wolna wyłania się zrozumienie tego, że dobro, do którego wszyscy jesteśmy powołani i szczęście, do którego dążymy, nie dadzą się osiągnąć bez wysiłku i zaangażowania wszystkich, nie wyłączając nikogo i bez konsekwentnego wyrzeczenia się własnego egoizmu”.

Człowiekowi należy zapewnić to wszystko, co jest konieczne do prowadzenia życia bardziej ludzkiego, swobodnego wyboru stanu, założenia rodziny, do wychowania i pracy, dobrej sławy i szacunku, sprawiedliwej wolności także w dziedzinie religijnej. Uznanie godności człowieka prowadzi do poszanowania praw ludzkich, ich głoszenia i popierania. Chodzi tutaj o prawa naturalne, uniwersalne i nienaruszalne. Praw tych nie może zmienić, ani znieść żadna jednostka, czy grupa, władza czy państwo. Prawa te bowiem pochodzą od Boga. Ze szczególną troską człowiek ma bronić prawa do życia. Przysługuje ono każdej osobie ludzkiej od chwili poczęcia aż do naturalnej śmierci. Obrona prawa do życia obejmuje zarówno ludzi zdrowych jak i chorych, sprawnych i upośledzonych, bogatych i biednych. Poszanowanie godności człowieka wymaga także uznania religijnego wymiaru jego życia. Z tego wypływa poszanowanie prawa do wolności sumienia i religii. Wolność religijna leży u

podstaw wszystkich praw ludzkich. Z wolnością religijną wiąże się również wolność zrzeszania się świeckich w Kościele, w celu realizowania zadań duchowych i apostoelskich. Nasze zaangażowanie dotyczyć powinno także obrony godności małżeństwa i rodziny. Szerzące się kampanie antyprokreacyjne, nędza i ubóstwo materialne, kulturalne i moralne, niszczą miłość między małżonkami, zagrażają poczętemu życiu. Widzimy dzisiaj na świecie wzrastającą kampanię przeciwko rodzinie. To wszystko wymaga wzmożonej czujności i wysiłku wszystkich, którym leży na sercu dobro i godny rozwój rodziny, oraz dobro następnych pokoleń.

Tak więc, wszyscy jesteśmy wezwani, a nawet zobowiązani do stawienia czoła wyzwaniom jakie stawia przed nami życie. Przejawiać się to powinno w trosce o poszanowanie godności człowieka, a także jego praw.